

Latvijā pētīs pieaugušo prasmes

Pie Jūsu mājokļa durvīm zvana nepazīstams cilvēks. Atvērt, neatvērt, pajautāt, ko vēlas? Jūs atverat un atnācējs stāsta, ka esat iekļauts vērienīgā socioloģiskā aptaujā par Latvijas iedzīvotāju prasmēm un izglītību. Jums uzrādīs apliecību - ieradies intervētājs vai intervētāja no pētījumu centra SKDS. Lūdzu, iesaistieties sarunā! Tālākās 1,5 – 2 stundas var izvērsties par ļoti interesantu piedzīvojumu. Varēsiet atcerēties gan kādus darbus esat strādājis pēdējā laikā, ko esat apguvis kādos mācībuursos, gan to, kā dzīvojāt 14 gadus vecumā.

Intervētājs pastāstīs, ka Izglītības un zinātnes ministrija un Latvijas Universitāte sadarbībā ar pētījumu centru SKDS iesaistās Starptautiskā pieaugušo kompetenču novērtēšanas pētījumā jeb **PIAAC**, kas ir visplašākais pieaugušo prasmju un spēju pielietojuma pētījums pasaulē. Latvija šajā pētījumā piedalās pirmo reizi, un tas tiek īstenots ar Eiropas Sociālā fonda atbalstu.

Protams, ka Jūs interesē, kādi jautājumi tiks uzdoti. Anketas aizpildīšanai nepieciešamas aptuveni 40 minūtes un tajā iekļauti jautājumi par mācīšanos, darba pieredzi, dažādu prasmju, tai skaitā par valodas lietošanu, piemēram, vai rakstāt vēstules, vai lasāt dažādas preču un zāļu instrukcijas. Intervijas otrajā daļā respondentam piedāvās datoru, kura ekrānā vajadzēs veikt vairākus atraktīvus uzdevumus, lai gūtu priekšstatu par Latvijas iedzīvotāju prasmēm apstrādāt informāciju – *lasītprātība, rēķinātprātība* un *problēmu risināšana*. Ar datoru pavadīsiet 1,5 – 2 aizraujošas stundas un šo to uzzināsiet par sevi. Kā izmantojat informāciju no dažādiem rakstītiem tekstiem, kā pielietojat un interpretējat matemātisko informāciju, ar ko ikdienā saskaramies visur – bankās, veikalu atļaidēs, ceļojumu un viesnīcu mājaslapās... Savukārt, *problēmu risināšanā* svarīga ir spēja atrast un izmantot digitālo informāciju. Bieži sakām - internetā ir atbildes uz visiem jautājumiem. Bet, ja dators īsti nav “jūsu draugs”, arī tad Jūsu piedalīšanās pētījumā ir svarīga, jo pārstāvēsiet cilvēkus ar līdzīgām prasmēm.

Kurus Latvijas iedzīvotājus aicinās piedalīties aptaujā? Katrā iesaistītajā valstī tiek intervēti 5000 vai vairāk personu. Ikvienam Latvijas iedzīvotājam ir iespējas kļūt par pētījuma dalībnieku – to nodrošina statistiski pamatota izlase. Intervētāji ieradīsies pie tiem Latvijas iedzīvotājiem vecumā no 16 līdz 65 gadiem, kas būs iekļauti pētījuma izlasē:

- ✓ gan nodarbinātie, gan bezdarbnieki, gan pensionāri,
- ✓ gan tie, kuri vēl mācās, gan tie, kuri jau sen beiguši skolu,
- ✓ tie būs ļaudis ar dažādu izglītību – gan tie, kuri ir ieguvuši universitātes diplomu, gan tie, kas izglītošanos pabeiguši zemākās pakāpēs.

Saprotams, ka kādam radīsies jautājumi: “Kāds man no tā labums?” “Vai tas ir tāds kā eksāmens?” “Man tiešām tas neinteresē.” “Esmu dzirdējusi, ka datus zog...” Aptauja ir anonīma, turklāt PIAAC intervētāji ir parakstījuši konfidencialitātes līgumu, kas uzliek par pienākumu sargāt un neizpaust dalībnieku sniegto informāciju.

Projekta izlasei ir svarīgs ikviens nejauši izvēlēts respondents, jo tas pārstāv tūkstošiem Latvijas cilvēku. Tāpēc atteikties no intervijas nedrīkst! Dalība projektā ir sava veida patriotisma pierādījums. Ja projekta pētījuma izlasē iekļautā persona atsaka interviju, to nevar aizstāt ar citu personu, un tas ir zaudējums kopējam Latvijas cilvēku prasmju un dzīves pieredzes novērtējumam, un, pēc pētījuma, salīdzinot Latvijas cilvēkkapitālu ar citu projekta dalībvalstu cilvēku prasmēm un kompetencēm, Latvija nebūs pilnvērtīgi atspoguļota.

Kur pielietos iegūtos datus? Pēc datu apstrādes Latvija līdz ar vairāk nekā 40 projektā iesaistītajām valstīm varēs izstrādāt izglītības un apmācības programmas pieaugušajiem, lai palīdzētu apgūt trūkstošās prasmes. Pētījums ļaus iegūt reālu ainu izglītotajiem, darba devējiem un valsts institūcijām par mūsu iedzīvotāju prasmju piedāvājumu un pieprasījumu, kā arī plānot izglītības un apmācību iespējas, kuras patiešām atbilstu cilvēku vajadzībām.